

«لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ»

ترجمه: چشم‌ها او را در نمی‌یابد، ولی او چشم‌ها را در می‌یابد و او نامرئی و دقیق و باریک بین و آگاه است

نکته ها

کلمه‌ی «بصر» هم به معنای چشم است و هم به معنای بصیرت. بنابراین آیه را می‌توان چنین معنا کرد: نه چشم ظاهری، خداوند را می‌بیند و نه دل به عمق معرفت او راهی دارد

لطیف چند معنی دارد:

1. آنکه عطای خود را کم بشمارد و طاعت مردم را بسیار، 2. دقیق، رسیدگی پنهانی به امور و باریک بینی،

3. خالق اشبای ظریف و ناپیدا، 4. اهل مدارا و رفاقت،

5. پاداش دهنده‌ی اهل وفا و بخشاینده‌ی اهل جفا

امام رضا علیه السلام فرمود: «لا يقع الاوهام و لا يُدرک کیف هو»، افکار و اوهام بر خداوند احاطه ندارد و ذات او آنگونه که هست قابل ادراک نیست.

خداوند، هرگز دیدنی نیست. همین که حضرت موسی از زبان مردم درخواست دیدن خدا را کرد، پاسخ شنید: «لَنْ تُرَانِي» «3» هرگز مرا نخواهی دید. برخی از اهل سنت گفته‌اند: خدا در قیامت دیده می‌شود و به آیاتی همچون «إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ» «4» استدلال می‌کنند. «5» غافل از آنکه خداوند، جسم و ماده نیست و مراد از نظر به خداوند، نگاه با چشم دل است، زیرا دیدن با چشم، در جایی است که چیزی دارای جسم، مکان، محدودیت، رنگ و ... باشد و همه‌ی اینها نشانه‌ی نیاز و عجز است که خداوند از این نقص‌ها مبرا می‌باشد

امام علی علیه السلام می‌فرماید: نه تنها چشم او را نمی‌بیند، بلکه وهم و فکر نیز نمی‌تواند بر او احاطه پیدا کند.

سعدی در ترسیم این مطلب می‌گوید:

ای برتر از خیال و قیاس و گمان و وهم و از آنچه گفته‌اند و شنیدیم و خوانده‌ایم

مجلس تمام گشت و به آخر رسید عمر ما همچنان در اوّل وصف تو مانده‌ایم

مراد از جمله‌ی «يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ»، علم او به دیده‌های انسان است، مانند «سمیع» و «بصیر» که به معنای علم او به شنیدنی‌ها و دیدنی‌هاست

پیام ها

خداوند، جسم مادی نیست. «لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ»

هیچ کس از ذات خداوند آگاه نیست. «هُوَ اللَّطِيفُ»

هیچ پرده و مانعی جلوی علم خدا را نمی‌گیرد. «هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ»

با این که خدا زشتی‌های ما را می‌داند باز به ما لطف دارد. «وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ»

خداوند به همه‌ی لطائف و رموز هستی آگاه است. «هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ»